

ACC. N:R 14.6139:1-12.

Landskap: Småland.

Upptecknat av: Carl Viking

Härad: Uppvidinge ö Kaudbärs.

Adress: Furåkra, Kråksmåla.

Socken: Älgåker ö Kråksmåla.

Berättat av: Nils Svensson, m.f.

Uppteckningsår: 1940.

Född år 1834 i Kråksmåla socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

H. G. 15.

Uppteckningen Berör

Magiska åtgärder m. m.

Vol: 9

Idrot 115. — 125.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M 6439:1Landskap: Småland.Upptecknat av: Carl VihingHärad: Uppvidinge ö HandbrädaAdress: Turåkra "Kräksmåla"Socken: Älgheult & KräksmålaBerättat av: Nils Svensson, m. f.Uppteckningsår: 1940.Född år 1834. i Kräksmåla socken.LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Yordbruksarbetaren Tillika Hermästeren Nils Svensson, var född 1834 i byn Barkebo Kräksmåla socken, Kalmar-Län. Föd a samma sockens älderdoms hem 1929. Svensson var ofta anlitad av vidskepliga gamla, f. ex. att boka "Vildlappskott", "Gastakramning", "Elvabläst", "Skända hästar", "Sädmansmål" m. m. "Kor Witte" red & krängde vet ingen, men slujva han på sockedär, sade de gamla. OBS! Fick man till honom med en fylld Plunta potatismuckter, så då rök kaffekitteln på elden, & när Nitse fått i sig ett par stora kaffegökar och sen 2-3 Mullbänkar (Läppsmusar) då fick man höra berättas "lite av varje", som han själv trodde

Skriv endast på denna sida!

på och utlävade.

ACC. N:R. M. 6439.2.Landskap: Småland.Upptecknat av: Carl Viking,Härad: Uppvidinge ö Handhörts; Adress: Turåkra, "Kråksmåla,Socken: Ålgåult ö Kråksmåla. Berättat av: Nils Svensson, m. f.Uppteckningsår: 1940. Född år 1884 i Kråksmåla.LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

VIII. Premälde sagoberättare antalade följande⁽¹¹⁵⁾
de historia. "På Sattland bodde för 100-års
år levades en jätte i Hoberget, som låg in-
till den stora herregården Hoberg. På herre-
gården ville råttorna hårt gnaga kornet
isynnerhet vintertiden. En afton, när my-
cket korn var moget, så kom "Hobergs gosse"
= (jätten) upp i herregårdsköket och bad om en
ordentligt väl mat. Patrån sade "Det ska du
få så mycket mat & öl, som i dej går om du
skär fortast möjligt min stora kornåker
& så driver råttorna iväg. Jätten skulle äta
sig mätt när han började och när han plu-
lat åkern, däruti bestod hans betalning för

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 6439:3.Landskap: Smaland.Upptecknat av: Earl Viking,Härad: Uppvidinge ö län Adress: Furåkra, "kråksmåla"Socken: Älgkult ö kråksmåla. Berättat av: Nils Svensson, n. f.Uppteckningsår: 1940. Född år 1834 i Kråksmåla socken.LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

arbetet. Jätten åt upp 6. stora limpor, 2. (116.
 skålpund smör, 6. Salta storillor och där-
 till drack han ur 6. kannor maltöl. Om mor-
 gonen när folket vaknat var hela åkern skuren,
 och riad. Obs! På Gotland riar (hämsjar) man säden
 under det vi sätta kärvarna (=uckarna) kring stä-
 rar (=som heter "säkrakar"). Samtidigt hade
 jätten vänt alla åten åt Nordstjärnan, och
 det året gnagde ej rättorna hornet. — Obs! Nils
 Svensson sade b. a. "Ja ska sä dij si alla rätt-
 ter tillhöra sjäarna. Blåser då Nora vind
 på Mickelsmässedan, så släpper ha dam på
 land. Men om en då natta te mickelsmässe
 (=29^{de} sept:) far en kärue å vatt säaslag & lägger

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 6439:4.Landskap: Småland.Upptecknat av: Carl VikingHärad: Oppvidinge ö Bandbords.Adress: Turåkra, Kråksmåla.Socken: Ålgult ö Kråksmåla.Berättat av: Nils Svensson, m.f.Uppteckningsår: 1940.Född år 1834. i Kråksmåla socken.LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

på en sten norr om ladan, & så vänd mot (N:R.
Norrstjärna säi, "Här har i fått va i ska ha,
men nu låter i mitt vara i fre." I:8 blir en
å må rötterna då året. Givetvis å då m:8
ra ord- (troligen en besvärjning) te, som en sä-
jer, men då talar ja inte om, sade "Nisse."
Omlikt svenssons utdrag, så var "Vildlappa-
skott" en svår sjukdom, som drabbade folk &
få, & den sjukdommen ställdes ut å lapp-
par oppifrån Lappmarka. "Men den måste
botas inna nästa sol rann opp, för annars på
fick man ha kall, & styng, & frossbrytning-
ar & länge man levde." Bäst va att skjuta ö-
ver den sjukke på natten, när Norrstjärna lyfte.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M.6439:5.Landskap: Småland.Upptecknat av: Carl Viking,Härad: Uppvidinge ö Handbreds.Adress: Turåkra, ^{III} Kråksmåla.Socken: Älgshult & Kråksmåla.Berättat av: Nils Svensson, m. f.Uppteckningsår: 1940.Född år 1834. i Kråksmåla socken.LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Obs! Nu får du ge mej en ryp te, så ska du^{(118.}
få höra," sa Nisse. "Så ja laddar denne här
store husarpistol (myningstaddare), men du
ska tälka kullet må ett psalmbokblad, som
står Jessee nam på. Den lägger du dit 9 knap-
par & 9 sorters fruktbärande träd. 9. polu,
från 9. olika växtolar, ej smol viltök, &
sen liket pilspån & en höverring, som
vatt må vinner ej Bruwigreb, eller döjer ä-
ven ärvdasölber. & sen till sist en bok &
ett likattant psalmbokblad, sen ä du
säker." Den sjuke sätter sej på en jorfast sten,
må ansiktet mot Nostfärda, så går ja 3 gång-
er ansörs=(Matsols) kring stenen & präjar & säja,

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 6439:6.Landskap: Småland.Upptecknat av: Carl VikingHärad: Uppvidinge ö Handboås.Adress: Turåkra, Kräksmåla.Socken: Ålgåult ö Kräksmåla.Berättat av: Nils Svensson, v. f.Uppteckningsår: 1940.Född år 1834. i Kräksmåla socken.LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

"Ja, skjuter, ja, skjuter, ja, skjuter." Den sjuka (119)
frågar, "Vad skjuter du?" Svar, "Ja, skjuter vi
lappaskottet u dej's inåt Lappland, & sen ska
vi ja över den sjuka, men vi ja måste skju-
ta mot Norrtjärna för Lappland ska ligga
i norr ätter va ja hört." Var det t. ex. en häst
som drabbats av vildlappskott, då skulle häs-
tens ägare sitta på stenen och fråga i hästens
ställe. Jag har blott sett en gång när "Nisse
skjöt över" banden Johan Petterssons häst
i Barkebo, Kräksmåla socken. Banden sitter
på stenen och håller hästen i "Grimme-
skaftet" & Nisse går kring stenen & frågar.
S.e. teckning N: 14! —

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 6939:1.Landskap: Småland.Upptecknat av: Carl VikbergHärad: Uppvidinge & Åmålshärad.Adress: Turåkra "Kråksmåla."Socken: Ålgö och Kråksmåla.Berättat av: Nils Svensson, m.f.Uppteckningsår: 1940.Född år 1834 i Kråksmåla socken.LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Obo! När skallet small slet sig hästen (120.
lars från Pettersson och for iväg, som en
blix över gårdet. En kvinna senare fann
vi honom i grannens morotland där den
ena moroten efter den andra försvann i
hans inandlämne. Den förlorade matlusten
hade vänt åter, tack vare Nisse!

Nisse var god skytt. För att bli friskytte mäs-
ke man vid nattvardsgång smutta ut och
läsa ner munnen i sin fickduk, fästa den
på en vägg och skjuta därpå med en silver-
kula (silverskula) eller i brist på silver fick
man gånga "Vadastål" s. v. s. stål av verktyg.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M:6439:8.

Landskap: Småland. Upptecknat av: Carl Vikberg
 Härad: Uppvidinge öskandlösa, Adress: Turåkra "Kråksmåla."
 Socken: Älgbolet ö Kråksmåla. Berättat av: Nils Svensson, n.m.f.
 Uppteckningsår: 1940. Född år 1834 i Kråksmåla socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

som mot den arbetandes vilja gått på ända. (121.)
 "Si den, som tol & skjuta på Kristi Sökanen
 han bomschuter aldrig kor långt hållet är "be-
 rättade" Nerse, men när en skjut på oblaten
 måste man stå med ryggen mot Nordstjärnan
 annars stöp man själa & körde pejjeimera.
 Ols! Förut bemälda Maria Holmström amba-
 de b. a. "Fallandesat är av 9. slag. Till 8. av dessa
 slag finnes botemedel på jorden, men det 9-
 ande måste på sitt rätt lagas ut Nordstjärnan.
 Den som under sitt havandeskap blev
 rädd för en fallande stjärna borde absolut
 gämma barnets själne, ty när barnet möter
 det är, som motvarade den vecha, som mot

Skriv endast på denna sida!

ACC. N.R. M. 6439.90Landskap: Småland.Upptecknat av: Carl VikingHärad: Uppvidinge & Lundbäcks.Adress: Furåkra, "Kråksmåla."Socken: Stegshult & Kråksmåla.Berättat av: Nils Svensson, m. f.Uppteckningsår: 1940Född år 1884 i Kråksmåla socken.LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ren var i havandeskap, då han blev rädd (1892.
för stjärnan, så fick barnet fallandesot om
det var vuxit till man eller kvinna, fyra
människor stoda i "Lysåren till dam fylt
40 år." Visade det sig att barnet (eller den vux-
ne) föll; så lycklig den, som i det fallt hade
loftinnat kvar, annars fick den "baga sin
sjukdom med sig i graven," sade Maria,
Linné skulle en stjärnklar natt läggas
på en jordfäst sten norr om stugan där
den sjuke bodde, så skulle linné Bräunna
under det man såg på Nordstjärnan, "fy kring
henne krettsas allt ant & gott i loffen." Sten
skulle väl upphängas lämnas till Maria.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 6439:10.Landskap: Småland.Upptecknat av: Carl VikingHärad: Uppvidinge ö Bandhög:Adress: Furåkra, "Kråksmåla."Socken: Högby ö Kråksmåla.Berättat av: Nils Svensson, sm. p.Uppteckningsår: 1940.Född år 1834 i Kråksmåla socken.LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Han sydde en liten påse och inneslät därin¹²³.
Han jämtte något skrivet på ett papper, som
ingen fick läsa. Sen spöke skulle, så närke
stjärnklara torsdagsnatt stillatigande bära
påsen till en å eller bäck, som hann mot morg
och med blicken riktad på Nordstjärnan
kastade påsen i det rinnande vattnet och gå
stillatigande hem utan att se sig tillbaka.
"Resten har jag ambestyrkt" slöt Maria.
Egen reflex: Hanne höglärde befrivlar helt till-
varan av det sagda, så hör följande. Ibland
händer att Fil. dokt. Från Nordiska museet
reser ner till mig i Bil. En av dessa var dokt.
Meijersson, som jag välpte inköpa en gammal

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 6439:11Landskap: SmålandUpptecknat av: Eosel Viking,Härad: Uppvidinge & Handbörds,Adress: Turåkra, "Kriksmåla,Socken: Ålgöhus & Kriksmåla,Berättat av: Nils Ruuska, m. f.Uppteckningsår: 1940.Född år 1834 i Kriksmåla sockenLUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

bössmedja. Vi drucka en enkel kaffe i mitt ¹⁹⁴⁰
ringa hem. Så frågade jag "fror sakt, något
på de gamla, magiska sägner varann jag
skriver?" Svar: "Om vi lärde ej exakt fror allt
så förneka vi det. Intet heller det finnas ännu
så mycket oufrant i naturen, att i många
fall stå vi lärde blott insom för bekant till fror-
kel. Vi få aldrig förnycket av Vikings uppteck-
ningar; ty skundan finna vi där oersättliga
värden." — Alltså. All man t.ex. skall så
ärter och lidnor i Ny, det lärde den "Gand-
praktigan", men den skola sås då Ruuska-
vind blåses, ty annars bliva den bård-
kakta. Samliga gamla sade att ärter skulle

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

H. 6439/12.

Landskap: Småland.

Upptecknat av: Carl Viking

Härad: Öppvidinge & Sandvångs

Adress: Furåkra, "Kräksmåla.

Socken: Ålgårds & Kräksmåla.

Berättat av: Nils Svensson, m. f.

Uppteckningsår: 1940.

Född år 1834 i Kräksmålaracken

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Att man skulle hämta stutar när ax-⁽¹⁹⁵⁾
ens stjärnbild "Stå före," det visste våra
gamla bönder. Likaså visste dam att man
från midsummar dagen ej skulle "hämta
nått grönt från marken och förkåra för
då fick man sjukdomen kräftan. Att man
bör gifta sig med jersan, som är född i
Ny under samma stjärnbild, som man själv
är född, det visste våra gamla, "fy lika pig-
lar lika bäst," hette det. Samliga gamla sa-
de, "Man skall ej i onödan räkna stjär-
norna och flyttande Tranor, för då
blir man aldrig gift."

Skriv endast på denna sida!

Nº 14.

Nils Svensson skjuter bort "Vildlapp-
skott" från Johane Pettersson häst.

Vetligt bekräftning för 45 år sedan
från byn Barkelo Prästmåla socken.

